

CIJENA lista: U pretplati za štitavu god. K 18.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista trg Čustoza 1

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

Broj 966

U Puli, petak 15. ožujka 1918.

Godina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 14. (D. u.) Istočno bojište: Rumunji su sad ispraznili i posljednju usku, po njima još zaposjednutu prugu austrijskog i ugarskog područja. Istok je monarkije iza tri i polgodinjeg najtežeg ratnog tereta opet potpuno slobodan. Odesa je od jučer popodne u rukama saveznika. Dok su sa zapada prodirali njemački bataljuni, provallia je preko tovarnog kolodvora po generalmajoru Alfredu v. Zeldneru vodjena predstraža neke austro-ugarske divizije u grad. — Talijansko bojište: Talijanski su pećinasti položaji na južnom zaravanku klanca Passubio bili jučer u znatnoj širini dignuti u zrak. Djelovanje je naših mina bilo razorno, naši su odjel zaposjeli ruševine. — Poglavica generalnog stožera,

Njemački.

Berlin, 14. (D. u.) Vel. gl. stan javlja: Zapadno bojište: Neprijateljsko je topništvo razvilo u pojedinim odsječcima između Lysa i Scarpe, s obje strane Moze i u Sundgau u okolici Altkircha živahnu djelatnost. I na ostaloj fronti živahna sprječavajuća vatra. Manji pješadijski okršaji u prepulju postojanaka. Jučer je bilo u zračnoj borbi i sa zemlje sastrijeljeno 17 neprijateljskih lijetala i 3 pripeta zrakoplova. Iz jedne su skupine neprijateljskih zračnih lijetala, koja su plovila u Freiburg, bila na fronti oborena 3 lijetala. Ritmajstor je rajher v. Richthoffen izvojevao svoju 65. zračnu pobjedu. — Istok: U sporazumku s rumunjskom vladom od Braje preko Galca-Benderya na Odesu krenule njemačke čete zaposjele su Odesu nakon krescva sa bandama kod Moldavenke. Za njima su od Zmerinke ovamo prosljedile austro-ugarske čete. — S ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

Austrijska zastupnička kuća.

Beč, 14. (D. u.) Zastupnička je kuća započela vjećanja o izvještaju obrambenog odbora glede predloga o uređenju pristojba za momčad.

Beč, 14. (D. u.) Danas se je prije podne održavao dogovor pročelnika klubova svih strana zastupničke kuće o pitanju glede otpusta najstarijih pučko-ustaških godišta. O tim se dogovorima javlja: Ministar je za zemaljsku obranu v. Czapp izjavio, da ne odgovara pravim činjenicama nazor, da se može uslijed oterećenja na istočnoj fronti računati s dopustima u najdalekosežnijoj mjeri. Ne mogu se sve čete skupine, koje stoje na istočnoj fronti povući odande, jer to ne dozvoljavaju sadašnji odnošaji na istoku. S druge strane ni protivnik na jugozapadnoj fronti ne pokazuje nikakove sklonosti, da se približi mirovnim pregovorima. Ministar pripoćuje carsku vojnu zapovjed o otpustu pučko-ustaških godišta 1867., 1868. i 1869. i dodaje, da će momčad godišta 1870. i 1871. nakon povratka ratnih zarobljenika mlađih godišta biti povučena sa fronte i upotrebljena u zaledju. Ministar-predsjednik upućuje na to, da je uslijed careve volje udovoljeno jednoj od najprešnijih želja pučanstva i da je stanovito neko oterećenje za parlamenat. Moll stranke, neka se prema tomu ravnaju.

Iz Rusije.

Stockholm, 13. (D. u.) Engleski je poslanik tajnik Lindley, koji se je nakon nada sve puškolovne četrnaestdnevne vožnje s osobljem poslanništva povratio iz Petrograda, izjavio u razgovoru s nekim novinarom, da će preseljenje boljševičke vlade iz Petrograda u Moskvu još ojačati položaj Lenina. Lenin da je jedina jaka vođea sila. Trocki i drugi da su samo orudje. Leninov da je položaj tako jak, e bi se izjalovili svi pokušaji, da ga sruše. Veliki kongres šovjeta u Moskvi da mu je odan, a štampanje banknota dobavlja mu predbježno sredstva za upravu. Sadašnji položaj može još veoma dugo potrajati. On će se tek malo po malo promijeniti, ali ništa od čturevolucijom.

Haa g, 13. (D. u.) Prema listu „Nieuwe Rotterdamse Courant“ saznaje „Morningpost“ iz Petrograda, da će Trocki ostati u Petrogradu, gdje će stupiti na čelo petrogradskih pučkih povjerenika. Lenin ide u Moskvu, da prisustvuje kongresu šovjeta vojničkih, seljačkih i kozackih zastupnika, koji će dne 14. o. mj. ispitivati mirovne uvjete. Svaki će se odio kongresa sastati iznajprije sam za sebe i tajno. Kod sveopće će sjednice dne 17. o. mj. uslijediti glasovanje o mirovnim uvjetima i ratifikacija mirovnog ugovora.

IZ UKRAJINE.

Basel, 13. Ukrajinski brzojavni ured javlja iz Lvova: Ukrajinska će vlada doskora poslati

diplomatsko posebno izaslanstvo u neutralne zemlje u svrhu, da javno obavijesti, e je ustrojena ukrajinska država. Sve su poduzete mjere, da se sklopi ukrajinsko-ruski mir. Rasprave će se voditi u Kijevu. Ukrajinska je vlada izjavila središnjim vlastima, da se besarabijsko pitanje ne bi moglo riješiti bez sudjelovanja Ukrajinaca. Organizacija ukrajinske armade teče normalno. Pod zastavom će se pozvati godišta 1918 i 1919.

IZ FINSKE.

Stockholm, 13. (D. u.) Kako javlja „Sozialdemokraten“ povratili su se švedski socijalisti jučer iz Finske, gdje su bili pokušali, da posreduju između bijelih i crvenih garda. Nijesu mogli ništa postići, jer revolucionarci u Helsingforsu, pouzdavajući se u svoju oružanu snagu, ne će ništa da znadu o kakovom posredovanju. No finsko je pučko povjerenstvo zamolilo njemačko zapovjedništvo na Alandskom otočju, da smije sa njim stupiti u dodir, što jest i dozvoljeno, kako isti list javlja.

Otpust pučkih ustaša, rođenih 1867., 1868. i 1869.

Beč, 14. (D. u.) Car je izdao ovu zapovijed: Zapovijedam, da osobe, rodjene u godinama 1867., 1868. i 1869., koje se nalaze u pučko-ustaškoj službi, i osobe, rodjene u godinama 1867., 1868. i 1869., koje su pripadnici pučko-ustaških tjelesina, kao i one osobe, rodjene u ovim godinama, koje su putem prostovoljne stavnje stupile bilo u zajedničku vojsku, ratnu mornaricu ili mornaricu na vrijeme trajanja rata, u koliko same ne zamole za daljnje službovanje u aktivnoj vojnoj službi — izuzevši gažiste u mirovni i odnošaja „izvan službe“ — imadu staviti na dopust, kako slijedi: 1. gore spomenuti, rođeni godine 1867., počevši od 15. ožujka 1918. do konačnog roka svršetkom svibnja 1918.; 2. rođeni godine 1868., počevši od svršetka lipnja 1918. do konačnog roka 15. rujna 1918.; 3. rođeni 1869. početkom 16. rujna 1918. do konačnog roka 31. prosinca 1918.

Iz Jugoslavenskog kluba.

Beč, 14. (D. u.) U jučerašnjoj je plenarnoj sjednici Jugoslavenskog kluba izvjestio predsjednik dr. Korošec o raspravama sa vladom glede otpusta 42-godišnjih pučkih ustaša. On je izjavio ministru za zemaljsku obranu, da između vojne uprave i Jugoslavenskog kluba leži odviše toga neokajanoga i nekažnjena, a da bi se s njime mogao upustiti u rasprave. Ponuda ministra za zemaljsku obranu, da se godišta 1867. do 15. lipnja 1918., godišta 1868. do 31. prosinca 1918., a u godini još tri godišta, 1869., 1870. i 1871. postepeno otpuste, ne odgovara dalekosežnijim zahtjevima kluba. Klub je s odobrenjem primio izvještaj na znanje i zaključio, da će ustrajati kod otpusta svih pučkih ustaša, starijih iznad 42 godine.

Antanta i neutralci.

Amsterdam, 13. (D. u.) Vijest zastupnika dop. ureda: Ovdješnji je engleski poslanik u ime alijiranih vlada i Udruženih država američkih zatražio od Nizozemske izručenje njezinog sveukupnog brodovnog prostora za vožnju također i unutar zapornog područja uz primjerene tovarne obroke i nadoknadu torpedovanih brodova nakon rata. Nizozemskoj bje vladi za njezin odgovor dan rok od osam dana. Ne bude li tim zahtjevima alijirskih vlada udovoljeno, bit će nizozemski brodovi u Udruženim državama rekvirirani, a nizozemski brodovi, koji se nalaze na moru, zaplijenjeni. Osim toga ne bi alijirske vlade u tom slučaju dopremale Nizozemskoj nikakovog žita za kruh.

Novi govor Lloyda Georgea.

London, 13. (D. u.) Reuter. Na godišnjoj je skupštini narodnog vijeća slobodne crkve izveo ministar-predsjednik Lloyd George, da se slobodne crkve, koje su se borile za osobnu slobodu, bore sad zajedno s američkom braćom za oslobodjenje svijeta, koje je ugroženo uslijed njemačkog izazova. Spomenuo je izvode državnog kancelara o savezu naroda, a osobito njegovu tvrdnju, e je Njemačka spremna, da se stavi na čelo. Odatle se razabire, da kod Nijemaca još uvijek vlada duh nadgospodstva. Milljuni su mlađih ljudi iz svih zemalja britanske države, Francuske i Italije, koji stoje u borbi, pravi apostoli saveza naroda. Pobljede li, ostvariće se savez naroda. Stoga se moraju uložiti sve sile za nastavak rata. Lloyd George molit članove slobodne crkve, neka porade u pravcu, da veliki britanski narod sadrži odvažnost, kako bi slavedobitno riješio najveću zadaću, koju mu je providnost stavila bila u ruke.

* Kraljevski povjerenik za Sedmogradsku. Iz Budimpešte se brzojavila sa danom 14. ožujka: Današnji broj službenog lista pripoćuje ovo Previšnje ručno pismo: „Dragi dr. Ugron! Na predlog Mog ugarskog ministra-predsjednika imenujem Vas ovime u svrhu uspostave i vodjenja uslijed rata poremećenih sedmogradskih gospodarskih i združnih prilika, Mojim kraljevskim povjerenikom. Baden, 6. ožujka 1918. Karlo v. r., Wekerle v. r.

* Politički dogovori u Berlinu. Kako javlja „Berliner Tageblatt“, održavao se dne 11. o. mj. pogodno međustranački dogovor zastupnika stranaka većine u rajhstagu. Na večer je državni kancelar primio vođe stranaka i predsjedništvo rajhstaga. Radilo se je o takozvanom istočnom pitanju, nadalje o novoj kreditnoj osnovi i o predstojećem ratnom zajmu. Kod dogovora, kod kojih je sudjelovao i g. f. m. v. Hindenburg, radilo se je, kako saznaje „Lokalanzeiger“, u prvom redu o pitanjima, koja su u savezu s utanačenjem mira sa Rusijom. A i sadašnje je stanje mirovnih pregovora u Bukareštu bilo bez sumnje predmetom razgovora između vrhovnog vojnog vodstva i uprave države.

* Wilson o europskom mirovnom pitanju. List „Central News“ javlja iz New-Yorka: Američanski je senat zamolio predsjednika Wilsona, neka još jednom ispita, da li postoji u Europi mogućnost za mir. Wilson je odgovorio, da je Engleska upravo bila sličnu molbu uz primjedbu, da mu prepušta potpunu slobodu odluke. Kako bi ponovno točno saznao za položaj, poslao je Wilson dva senatora, jednoga člana vlade i pukovnika Housea u Europu.

* Zračna navala na englesku obalu. Wolffov ured javlja službeno sa danom 13. o. mj. iz Berlina: Večeras je navala skopina naših zrakoplova sa dobrim uspjehom na usvršćena mjesta i vojničke naredjaje na Humborn i u grofoviji York. Svi su se zrakoplovi uza svu jaku protuobranu povratili neoštećeni. — Iz Londona se sa danom 13. o. mj. službeno brzojavlja: jedan ili dva su neprijateljska zrakoplova navalili na sjevernu obalu odmah nakon 9 sati 30 minuta na večer. Na obalu bje izbačeno oko 20 bomba. Dosad još nijesu stigle nikakove vijesti o mrtvima ili o stvarnim štetama.

* Bijeg naših časnika i vojnika iz ruskog zarobljenštva. Kako javlja moskovski list „Czas“, dosad je više od 30.000 austro-ugarskih i njemačkih vojnika, kao i 400 časnika pobjeglo iz ruskog ratnog zarobljenštva u Galiciju. Časnici su obično predodjeveni u ruske vojnike. U Zolkwiji i u Lvovu podižu barake za karantenu, kako bi se spriječilo širenje epidemija. Većina bjegunaca dolazi iz pokrajina iz južne i srednje Rusije, a samo malo njih iz udaljenijih gubernija i iz Sibirije. Oni se ne vraćaju na temelju odredaba glede izmjene zarobljenika, nego bježe na svoju ruku.

* Rat na moru. Berlin, 13. (D. u.) Wolffov ured: Opet je bilo u zapornom području oko Azora potopljeno 22.000, a u istočnom Sredozemnom moru oko 26.000 bruto-reg. tona neprijateljskog brodovnog prostora.

* Talijanski izvještaj. 13. ožujka: Naša je vatra pogodila jučer neprijateljske odjele, koji su tabirili na sjevernom odsječku klanca Beretta i nagnala momčad nekog izvidničkog odjela istočno od Monte Christo, južno od Stelvio, u bijeg. U okolici Tonale, istočno od Gardskog jezera i u dolini Astica sukobile su se naše patrolje s protivničkim i priistile ih na uzmak. Nadalje su francuske patrolje zadale neprijateljskim predstražama gubitaka. Oba su i pništva razvila na čitavoj fronti umjereno jaku djelatnost, koja je bila uzduž Piave pojačana. Naša je bubnjarska vatra pogodila neprijateljske čete i prijevoze, koji su se nalazili u okolici južno od Novente na maršu, a oštetila je naredjaje uz obalu. Lijetalačka je djelatnost u dolini bila osobito živahna nad prvim crtama kao i nad neposrednim postojankama iza njih. Tečajem dana naša su lijetala bombardovala neprijateljska skladišta. U noći su naši zrakoplovi navalili na neprijateljska lijetala. Jedno se neprijateljsko lijetalo, pogodjeno po našem ljetaču, survalo na zemlju na lijevoj obali Piave.

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Dne 12. o. mj. bilo je u Trstu prvo umjetničko veće, koje je priredilo „medjunarodni savez trščanskih i primorskih novinara“. „Edinost“ piše o tom: Već ustanovljenije samog društva pokazuje, da su u Primorju, a osobito pak u trščanskom novinstvu zavladali posve drugi nazori, nego što su bili oni, koji su vladali u velikom dijelu trščanske i primorske žurnalistike prije rata, a također već u prvoj godini rata. Trščansko je i primorsko novinstvo upoznalo, da može samo jedinjenje svijta

novinarskih sila podignuti čast i ugled novinarskog staleža u onu visinu, koja je nužno potrebna onima, koji proizvode svoga duha vladaju nad javnošću, poznalo je, da samo tako može doći do ostvarenja onih svojih materijalnih i moralnih ciljeva, koji počinju novinstvo u velevašt, upoznalo je, da se moraju korenito istrebiti sva ona zla, koja su se radila od prijašnjeg nemara, međusobnog nepoznavanja, pa možda i preziranja i neprijateljstva, te se ujedinilo u svojem međunarodnom društvu, iz kojega isključena politika, koja prerušuje međusobne, bratske odnose. To je umjetničko veće bilo u glavnom sastavljeno iz talijanskih točaka, dok će drugo, koje se obdržava danas u petak, biti priredjeno od novih umjetnika i s novim rasporedom. U drugoj polovici travnja javlja „Edinost“, da će se vršiti treće umjetničko veće, koje ima tršćansko općinstvo upoznati s jugoslavenskom glazbenom umjetnošću. U tu svrhu stupiti društvo u dogovor s umjetnikom na guslama, Zlatkom Balokovićem, koji je ovih dana ubrao nove lovorike u hrvatskoj prijestolnici — Zagrebu. Glazbena matica slovenska ima da nastupi s jugoslavenskim narodnim pjesmama.

Pula i talijanska narodnost.

Pod tim naslovom priopćuje „Gazzetta di Trieste“ u svom broju od 11. ožujka ovaj dopis iz Pule: U narodnosnom smjeru zauzima naš grad posebno mjesto. U tu svrhu navodimo primjerice ove značajne slučajeve: Prad mnogo su vremena bile uklonjene tablice s napisima u lea u talijanskom jeziku i nadomještene drugima od papira s trojezičnim napisom, kao n. pr. „Via Albrecht—Strass—ulica“. Kasnije su ove tablice od papira bile nadoknadjene kovinskim tablicama. Kasnije, tijekom vremena, bile su i ove uklonjene i na njihovom su mjesto došle posvema njemačke. I na taj se način došlo do zaključka, da u Puli većina ulica, koje nose naplase — jer nekoje uopće nemaju napis — imaju njemačke tablice, dok se talijanski nazivi nalaze u većini. Plićara i električna su centrala posve njemačke; dapače i računski su štampari isključivo na tom jeziku. Isto tako i svjedodžbe o zavičajnosti, izdane po općinskom uredu i pečati „ureda za dobavu radnje“ su njemački. — Što se tiče škola, idemo od zla na gore. U svibnju 1915. bile su uslijed evakuacije grada sve škole zatvorene, njemačke, dakako, samo do konca rujna ili listopada 1916. Mnogi su građani ali, da ne ostave svoje djece bez obuke, morali svoju djecu upisati ili u njemačke škole ili ih poslati u Trst ili drugi koji grad. Odmah nešto kasnije otvorena bje jedna njemačka škola u Kanfanaru, a druga u Rovinju, gradu — kako je poznato — u kojemu stanuje pretežna većina Talijana. Ali ovo kao da nije bilo dostatno, jer su lijepog jednog dana primila sva djeca njemačkih škola okružnicu, da ju predaju roditeljima, a potpisani po lučkom povjereništvu, u kojoj se roditelja pozivlju na sjednicu glede otvorenja njemačke škole na trošak općine. Ma to kasnije su i Hrvati primili upit glede podignuća, odnosno otvorenja škole na njihovom materinskom jeziku; i u sjednici, održavanoj kod kotarskog poglavara, zaključeno bje bez svega inoga, da se ova škola podigne. Očede nezakonitosti u toj stvari hoću da navedem samo ovo: 1. u smislu zakona mogu školu zatražiti samo oca djece; u ovoj sjednici su, nasuprot, bile matere; 2. prema zakonu može neka škola biti dozvoljena samo u slučaju, ako se nalazi u gradu dostatan broj djece, koja bi imala polaziti tu školu; na ovoj su se sjednici, da bude broj zakonit, prijavljivala odsutna, evakuirana djeca. Lijepi taj predlog glede otvorenja otpremljen bje namjesništvu u Trst; koje je, umjesto da tu molbu smjesta odbije, dozvolilo upravo dvije hrvatske škole. Čim su za to doznali građani grada Pule talijanske narodnosti, stavili su ponovno upit i nakon dugih je rasprava bilo posredovanjem tvrdjavog povjerenika pl. Hohenbrucka dozvoljeno, da se otvori jedna talijanska škola; u tu bje svrhu ustupljena mala gradska škola u ulici Cenide. Uzrok je kasnom otvorenju (u studenom 1917.) bio taj, što se je našao bio veoma maleni broj učenika, jer su već polazili škole njemačke ili hrvatske, a roditelji su se bojali, da ih ispisu iz tih škola. I tako ova talijanska škola nije pružala i ne pruža plodova, koji su se očekivali i koji se očekuju. Možemo se nadati, da će u dogledno doba biti muški dio premješten u školsku zgradu na trgu Tegetthoff, a ženski odio u bivši licej; a kako bude li su te nađe! Upravo Hrvati punim glasom svojataju zgradu talijanske škole u ulici Sofije Hohenberg u svojoj svrhu. Kako se vidi, talijanskom pučanstvu ne ide ponajbolje. Trebat će se pobrinuti za to naši zastupnici... Mah!

Iznijeli smo ovo nekoliko redaka iz „patriotičnog“ lista „Gazzetta di Trieste“, koji je uslijed svojih liberalističkih tendencija morao već jedamput da promijeni svoj način, kojega su se sami izdavači stidjeli. Bilo je neko doba, kd se je ovaj list isticao kojekakvim demuncijacijama. I ovaj dopis nosi sve one biljege zakunog žurnalizma, a tendencija mu je sastoji u tome, da zlobnim spietkama zavadi obje narodnosti, koje obitavaju našu zemlju. Veoma karakteristično jest, da taj list, koj je masno subvencioniran, dira u ovo skakljivo pitanje škola i to baš u najneprikladnijem trenutku. Ali upravo je neoprostivo, što se izvlačaju nekoje činjenice na štetu Hrvata, i to ne možda iz neznanja, već se znalce kri-

vo tvore činjenice, pošto je dopisniku, koji je poznat, i kojemu nije nikakva tajna, što se dešava na kapetanatu, dobro poznato, koliko je muke stajalo Hrvatima, dok su si zakonitim putem mogli na školskom području izvoštiti samo jedan maleni dio svojih prava. Ma da smo prije rata imali u hrvatskim zasebnim školama u gradu Puli do 1000 djece, moralo se je ipak obdržavati komisiju za hrvatsku školu. Škola je doduše bila utemeljena, ali još danas ne postoji. Danas postoji u Puli još jedina naša družbina škola, dok su talijanske općinske škole već odavno otvorene. Imade li razloga, da se itko prikužuje zbog zapostavljanja, to imademo mi Hrvati u Puli, koji si još uvijek moramo uzdržavati svoju školu, koja je prenatrpana djecom, i koji na nikoji način ne možemo doći do općinske škole i primjerene školske zgrade za veliki broj naše djece, koji danomice raste. Kako je poznato, pripravlja se u Puli otvorenje daljnjih talijanskih škola i talijanske realne gimnazije, dok nije naša srednja škola niti na vidiku. Dalje ne odgovaramo istini, da bi talijanska djeca polazila našu školu. Time smo se uvijek ponosili i možemo se još dandanas ponositi, što naše škole ne služe nikakvim nacionalističkim i imperijalističkim težnjama. Imade žalibože još mnogo hrvatskih roditelja, koji se ne stide slati svoju djecu u ljudje škole — takvih nesretnih ili nalivnih roditelja imade još žalibože, a mi žalimo više narod, kojemu će se prikjučiti, negoli nje same — ali u našim školama nema talijanske ili njemačke djece. Mi ne trebamo u našim redovima narodnih odmetnika i renegata. Naš narodni život mora da ostane čist od takovih nezdravih i zaraznih elemenata. Mi nesamo da ne želimo odnarodjivanje Talijana ili Nijemaca, mi dapače težimo za tim, da se i talijanska politika pročisti od nemoralnih primjesa, te da svaki narod imade mogućnost, da svojim članovima očuva karakter i narodnost. Bude li ikada moguće postići sporazumjenje sa talijanskim narodom, bit će puno lakše postići to sa karakternim i čistokrvnim Talijanima, negoli sa talijanskim renegatima slavenskog ili germanskog porijekla. U tom pogledu stajimo strogo na stanovitu narodne ravnopravnosti. Mi ne zahtijevamo od Talijana, da se odriču svoje narodnosti, niti ne želimo uskratiti talijanskoj djeci talijansku školu. Baš protivno. Ali istom odlučnošću i istom bezobzirnošću ćemo zahtijevati, da se i našoj djeci osigura naobrazba u našem jeziku. Ali narodna je ravnopravnost tom „patriotičnom“ listu odvratna. Ali tješimo se; radničkom narodu talijanske narodnosti, koji tvori u Puli većinu talijanskog žiteljstva, dozlogrdit će — nadajmo se — ova vječita šovenska gonja proti jednom narodu, o kojemu ne mogu tvrditi, da ne živi u tim zemljama i kojemu ne mogu odreći prava do naobrazbe u materinskom jeziku. Članak „Gazzetta di Trieste“ pokazuje, od kuda potiče vječito huckanje jednog naroda proti drugomu po prastarom pravilu „divide et impera“, a samo radi toga smo se osvrnuli na nj, i ne možda, što bi mu pripisali osobitu važnost za naš narod...

Domaće vijesti.

Ponovna pregledba godišta 1894. do 1899.
Jučer priopćenim se proglašenom pozivaju pučko-ustavska-obvezatna godišta 1894. do uključivo 1899. u svrhu ustanovljenja njihove sposobnosti za pučko-ustavu službu s oružjem na novu pregledbu. Prijaviti se moraju između 18. i 23. ožujka u općinskom uredu svog boravišta. Pregledba će se obaviti između 11. i 30. travnja o. g.

Istra Petru Preradoviću. Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru pozvalo je sva upraviteljstva društinskih škola, da u utorak, dne 19. o. mj., na stogodišnjicu najvećeg hrvatskog pjesnika Petra Preradovića, sakupe djecu u školskoj dvorani i da joj na najpodesniji način prikažu njegov život i njegovo veliko značenje u našem narodnom preporodu.

Od istarskih željezničara primamo: Dne 11. o. mj. bio je pogreb našeg druga postajemajstora Arčona, kojega nam iz naše sredine otela neumoljiva sudbina. Naša nas savjest ponukuje, da tom prilikom izrazimo duboku zahvalnost veleč. gosp. Ant. Ellneru, župniku u Lupoglavi, koji je pokojnika za vrijeme njegove bolesti brizno njegovao, noseći mu potrebnu okrijepu, mlijeko i jaja, a tješio njegovu ženu i djecu. Mi se svi osjećamo njegovim dužnicima, najsrdačnije mu kličemo hvala, a Bog mu za njegovo plemenito nastojanje obilno naplatio. Istarski postajemajstori.

Milodarci za našu srednju školu u Puli. Preko uprave našeg lista, stigli su sljedeći doprinosi: Sakupljeno po našim rodoljupkinjama gg. Viktoriji Grahačić i Mariji Cukun od Luke, među evakuiranima iz Medulina u Brezovi-Moravskoj K 102.57; k tome darovao je gosp. Pavao Čurković K 10.—. Gosp. Franjo Novljan, kapetan sa bojne pošte 221 K 50.—. Gosp. dr. Josip Wilfan, odvjetnik iz Trsla K 20.—. Gospodjica P. Trampuž, učiteljica iz Schardinga (D. Aust.) odazivajuć se rado narodnoj stvari u društvu dviju svojih kolegica K 15.—. Gospodjica Olga Turak iz Drešnjevasi kod Celja K 10.—. Gosp. Josip Medić šalje sa bojnog polja K 10.—. Gg. Hermina i Marij Maričić iz Malog Lošinja K 10.—. Gospodjice Pravoslavica Iveša i Ljubica Semelić iz Premanture, svaka po K 6.—. Gosp. Antun Rajčić iz Breitenweida K 5.—. Gosp. Andrija Radošević, c. kr. financ. nadstražar sa bojne pošte 549 K 5.—. Go p. Antun Dans iz Cerovlja K 3.—. Gg. Satolić, Maričević, Vezić, Vukšić, Božić i Dobrić, svaki po K 2.—. Gg. Jelavić, Bukvić i Festini, svaki po K 1.—. Ukupno K 267.—; zadnji iskaz K 52.631.43; sveukupno

K 52.898.43. Živjeli požrtvovni darovatelji i Naprijed za našu srednju školu u Puli!

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici karata. počevši od broja 2551.

Dnevne vijesti.

Veselu zabavu pruža svakomu uredjivanje lista, osobito dnevnika. Doznaje stvari na koji inače ne bi ni pomislilo, samo mora da bude veoma ustrpljiv, jer se inače sva njegova zabava promijeni u ogorčenost. Danas u vrijeme rata, pa makar u parlamentarno doba ima najviše okapanja s cenzurom. Cenzura je danas veća, viša i jača od parlamenta, ona je za novinara najviša instancija. Mi naravno, rekao bi čovjek, koji čita naš list, nemamo s cenzurom mnogo posla. Ta list je veoma malo pobijeljen, izlazi obično pun punit, pa čemu se onda ljutiti na cenzuru. Listovi u drugim mjestima, kao u Ljubljani ili Zagrebu, pobijeljeni su danomice. Pa onda čemu da se jadamo, ta u ratnoj smo luci itd. itd. No ipak ni kod nas nije sve glatko. Ima oštih grebena, koje nije moguće izglatiti. Primisimo onomadne govor zastupnika Spincića, koji je bio u cijelini priopćen u „Edinosti“ i „Primorskim Novinama“, a u odlomcima u gotovo svim hrvatskim novinama. Mi smo taj govor bili izručili cenzuri, koja nam nije dozvolila, da ga priopćimo, a uzroke da će navesti narednog dana. Na te uzroke i na govor, koji je naše vlastništvo i za koji smo mi odgovorni, čekamo još, a gosp. zastupnik Spincić može nam s potpunim pravom spocinuti, da nijesmo njegova govora priopćili. — Jugoslavenski klub poslao nam je interpelaciju zast. Laginje i Spincića o gladi u Istri. Govora je u njoj o umiranju od gladi po cijeloj Istri, osobito u porečkom kotaru, u Baderni itd. Ta mi i sami znamo sve to. Ljudi umiru, onaj koji umre, steče toli želeni mir i počinak, ali mjesto, da umiru od glada treba reći: umreše od starosti, nestašice, siromaštva, bijede, sve, samo ne od glada. Tu nam je interpelaciju zaplijenila cenzura. Ali ista interpelacija istog sadržaja od riječi do riječi ugledala je svjetlo u „Slovenskom Narodu“, koji se prodajeju Puli kod Fajta i Krmotića. — Ugodna zabava uz rezervu ustrpljivosti, jeste i čitanje praških listova. Tamo na pr. plijen cenzura navodne znakove. „Narodni Listy“ doneoše uspjeh: glasovanja o proračunu pod naslovom: „Vladina pozbjeda“, navodne znakove zaplijeniše i osta: Vladina pobjeda. Nama pak se može dogoditi, da nam zaplijene u recenici: Beč je neprijatelj Jugoslavije ili Mađzari ne vole Jugoslavene, ono e, i mi čitamo da je Beč prijatelj Jugoslavije a Mađzari vole Jugoslavene. Hoće li čovjek, da si zabavu ničim ne pokvari, neka pročita u listu one sorte, koja je cenzuri mnogo milija, recimo u frankovačkom zagrebačkom organu nekoliko poduka i savjeta zastupniku dr. Laginji, zato, što je on u parlamentu uzeo u obziru Slavene, i rekao da je ovaj rat blo rat Germana proti slavenstvu i visokoj kulturi francuskog naroda, dok frankovci naprotiv uzimlju u obranu Germanie i mađzarsku braću — i njegova je zabava upotpunjena. Sve to nek zaslađi nekojim prepričkama naših jugoslavenskih listova da li je 2 i 3 su 5 ili 3 i 2 su 5, i eto ti savršestva!

Mađzarsko-bugarsko bratimljenje. Mađzari se bratimlje s Nijemcima, makar bili njihovi neprijatelji, poslaše čestitke bratskom poljskom narodu, a sad dolazi red na braću Bugare, a osobito na današnje Bugare, ko i su baš „feš cečki“. Ta svrha tog bratimljenja je jasna, Mađzari se hoće da okoriste mirom s Rumunjskom, hoće „grencregullrunge“, Bugari zahtijevaju i dobivaju Dobrudžu. Mađzari koloniziraju osvojenju Srbiju, na srpskim je školama uvedn mađzarski jezik kao obligatni, a Mađzari marljivo truju srpski živalj. Apetit raste, i dodje li do mirovnih pregovaranja sa Srbijom, Mađzari ne će zaboraviti, da trebaju „grencregullrunge“ prema Srbiji, ta Beograd je mađzarski čistokrvni grad, a na srpskim se školama uči mađzarski jezik — ergo — taj je jezik tamo potreban i „regullrunge“ u neoplodne. Bugar na je takodjer znatno narasao apetit, treća oteći Srbiji dobar komad zemlje, da se opameti, a tu eto bratskog mađzarskog naroda, koji će biti u nevolji na pomoći. Da se to bratstvo utvrdi, javljaju mađzarski listovi s velikom radošću, da je bugarska akademija znanosti pozvala mađzarske profesore, da poduče Bugare o mađzarskoj kulturi, politici, gospodarstvu itd. Nekoliko je učenika Mađzara već predavalo o tome u Sofiji. Na prvom svečanom predavanju, vele da je prisustvovao i kralj Ferdinand i nasljednik prijestolja.

Boj, ševlištvo u Gracu. „Tagespost“ saznaje, da se šteta, prouzročena prigodom izgrada prošle sedmice u Gracu, po raznim trgovcima računa na najmanje 200.000 kruna. Stakla su i izložili trgovinama u glavnoj ulici posvema porazbijali.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Ruka pravednosti
Drama u 3 čina.

Kako ti meni, tako ja tebi!
Veseloigra u 2 čina.

Početak: 2-30, 3-55, 5-20, 6-45.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prost. 1 K; II. 40 h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Sušta

svoje vinograde, voćnjake i svekoliko bilje od uljužica, gusjenice i ostalih zarezaka uličavjenim sa poljanom kalifornijskom čorbom ANTI-FUNGIN. Radikalno pouzdanu djelovanje, bez oštećivanja bilje, vrlo šteditivo, u inozemstvu već više godina sa izvanrednim uspjehom iskušano. — Cijena: 1 litar K 12.— (dostupno za 50 litara). Originalne posude po 3 i pol litara K 32.—. Raznolike posudećem ili novac unaprijed: M. JÜNNER, Zagreb 10. Petrinjska ulica 3. — Polonji prispjeće — i upute besplatno.

U trgovini pokućstva, Fil. Barbailča.
u Sišanskoj ulici,
proda e se novo prispjelo pokućstvo.

Urarskog pomoćnika
traži urar Ivica Marin, ulica Franja Ferdinanda br. 3.

„Kreditno i eskomptno društvo“

— Pula trg Custosa 45 —

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bez obzira na ratno doba u svakoj visini. Uredovni satovi su: od 9 do 12 pr. podne.

GIJENA H...
za dltavu...
za polugo...
tromjeseč...
nežno K 3...
daji 12 fi...
OGLAŠI...
opravi list...
Godle
Be
nova.
Be
Zapadno
Rupprech
ojačala j...
odsječaka...
s vlastitim...
Bojna s
Reflektors
u Reimsu...
stoka je...
dalje na...
od Prosn...
večer pro...
od ceste...
Uostalom
istočnoj j...
topovska...
bande, k...
štano vo...
više kreš...
nova. —
Be
trećem čit...
zlatnog i...
Daljnu to...
računskog...
učiteljskim...
prekida s...
vlade i st...
Be
laže pred...
prave izm...
doplataka...
mijeni dn...
računskog...
doplataka...
deča točk...
ješiti. Ku...
Schacherl...
ministarst...
Be
ničke kuć...
zastupnika...
južnom T...
uslijed na...
više napr...
Schöpfera...
vitez pl...
dovršena...
on, nego...
svojom d...
pripomoć...
da se rad...
imade zais...
to ne treb...
postava bi...
jeva se sa...
nuždan za...
ganje ne s...
jima. Drža...
pruža mate...
lijuna krun...
polaganje...
vlada za k...
osnovu.
Be
prave je o...
ustaške du...
ranu kritiku...
je kritizova...
novio, da j...
trebita pre...
kojih uza s...
ne manjka...
Heller, kao...
djelovalo, n...
kom narodu...
opravi ovak...
predmet ras...
zapovjed g...
godišta i na...
povraćanja...
daljnjih god...
Postepeno...
ljenika u tak...
već prema...
gospodarstv